

Lagrådsremiss

Minskade krav på dokumentation i skolan

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 22 augusti 2013

Jan Björklund

Eva Lenberg
(Utbildningsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås ändringar i skollagen (2010:800) i syfte att minska och förenkla lärarnas administrativa arbete. Genom ändringarna kan mer tid frigöras för undervisning, samtidigt som uppföljningen av varje elevs kunskapsutveckling och behov av stöd säkerställs.

Ändringarna innebär att kravet på skriftliga individuella utvecklingsplaner ska avskaffas i årskurs 6–9 i grundskolan, årskurs 6 i sameskolan och årskurs 7–10 i specialskolan. Detsamma gäller i årskurs 6–9 i grundsärskolan i de fall betyg sätts. Skriftliga individuella utvecklingsplaner i årskurs 1–5 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan samt i årskurs 1–6 i specialskolan ska upprättas en gång per läsår, i stället för varje termin. Skriftliga individuella utvecklingsplaner ska även upprättas en gång per läsår för elever i årskurs 6–9 i grundsärskolan i de fall betyg inte sätts. Motsvarande ska gälla för elever i årskurs 7–10 i specialskolan som läser enligt grundsärskolans kursplaner. Utvecklingssamtal ska dock, liksom hittills, hållas minst en gång per termin i samtliga nu nämnda skolformer och årskurser. Det föreslås vidare att bestämmelserna om utvecklingssamtal i skollagen ska ändras. Ändringen innebär att det tydliggörs att samma information som hittills har lämnats i en skriftlig individuell utvecklingsplan ska lämnas muntligt vid utvecklingssamtalet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 19 november 2013.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
3	Ärendet och dess beredning	10
4	Problemställning och nuvarande reglering.....	10
5	Antalet skriftliga individuella utvecklingsplaner ska minskas	14
6	Utvecklingssamtal.....	26
7	Ikraftträdande	28
8	Konsekvenser av förslagen	28
9	Författningskommentar	30
Bilaga 1	Sammanfattning av departementspromemorian Tid för undervisning – lärares arbete med skriftliga individuella utvecklingsplaner (Ds 2013:23).....	36
Bilaga 2	Författningsförslag i promemorian	39
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser avseende promemorian.....	44

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)
dels att 10 kap. 12 och 13 §§, 11 kap. 15 och 16 §§, 12 kap. 1, 12 och 13 §§ samt 13 kap. 12 och 13 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 11 kap. 16 a § och 12 kap. 13 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

12 §

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklings- samtalsamtal om hur elevens kunskaps- utveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklings- samtalsamtal om hur elevens kunskaps- utveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas *samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.* Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen *och kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.*

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 §

Vid *utvecklingssamtalet* ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

I årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn

beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

11 kap.

15 §

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas *samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.* Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen *och kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i.*

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

16 §

Vid *utvecklingssamtalet* ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

I årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

16 a §

I årskurs 6–9 ska läraren, om eleven läser ett ämnesområde eller ett ämne som eleven eller vårdnadshavaren inte begär betyg i, en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i ämnesområdet eller ämnet, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnesområdet eller ämnet.

Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även i andra fall än vad som följer av första stycket och även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

12 kap.

1 §

I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–13 §§),
- bestämmelser om betyg (14–23 §§), och
- bestämmelser om huvudmannens skyldigheter i särskilda fall (24–26 §§).

I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–13 a §§),

12 §

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas *samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.* Informationen vid ut-

vecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 §

Vid *utvecklingssamtalet* ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

I årskurs 1–6 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i, och

13 a §

I årskurs 7–10 ska, om grundsärskolans kursplaner tillämpas och eleven läser ett ämnesområde eller ett ämne som eleven eller vårdnadshavaren inte begär betyg i, läraren en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i ämnesområdet eller ämnet, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnesområdet eller ämnet.

Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även i andra fall än vad som följer av första stycket och även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

13 kap.

12 §

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas *samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.* Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen *och kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.*

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 §

Vid *utvecklingssamtalet* ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

I årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Denna lag träder i kraft den 19 november 2013.

3 Ärendet och dess beredning

Den 23 oktober 2012 uppdrog statsrådet och chefen för Utbildningsdepartementet åt utbildningsdirektören Thomas Persson (U2012/5725/SAM) att biträda Utbildningsdepartementet med att utarbeta förslag som innebär en minskad administration för lärare. Uppdraget genomfördes i form av en arbetsgrupp (U2012:E) inom Utbildningsdepartementet.

Uppdraget redovisades den 18 april 2013 i departementspromemorian Tid för undervisning – lärares arbete med skriftliga individuella utvecklingsplaner (Ds 2013:23). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning av remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttranden och en sammanställning av dessa finns tillgängliga i Utbildningsdepartementet (2013/2583/S).

4 Problemställning och nuvarande reglering

Flera studier har visat att lärares arbetsbelastning har ökat över tid och att lärares arbetstid i ökad utsträckning ägnas åt administration och dokumentation. Enligt Statistiska centralbyrån är lärare den yrkesgrupp som mest upplever att deras arbetsbelastning har ökat. Många lärare anser numera att de inte hinner lägga tillräckligt mycket tid på sitt kärnuppdrag, nämligen att undervisa.

Lärarnas arbetsuppgifter har ökat bl.a. när det gäller kraven att skriftligt dokumentera elevernas behov av kommande insatser och kunskapsutveckling. Nedan redogörs för den nuvarande regleringen om utvecklingssamtal och skriftliga individuella utvecklingsplaner, bakgrunden till densamma samt för annan reglering som har betydelse i sammanhanget.

Den nuvarande regleringen om utvecklingssamtal och skriftliga individuella utvecklingsplaner

Skollagen (2010:800), som trädde i kraft den 1 juli 2011, innehåller ett kapitel för varje skolform: bl.a. grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Utvecklingssamtal och skriftliga individuella utvecklingsplaner regleras i respektive skolformskapitel i två olika paragrafer. Dessutom finns det en allmän bestämmelse om att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande ska informeras om elevens utveckling (3 kap. 4 §).

Bestämmelserna om utvecklingssamtal innebär att läraren, eleven och elevens vårdnadshavare minst en gång varje termin ska ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen (10 kap. 12 §, 11 kap. 15 §, 12 kap. 12 § och 13 kap. 12 §).

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan dels ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, dels sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Det är rektorn som beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen. Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal (10 kap. 13 §, 11 kap. 16 §, 12 kap. 13 § och 13 kap. 13 §).

Äldre reglering om utvecklingssamtal och skriftliga individuella utvecklingsplaner

Utvecklingssamtal reglerades första gången i den grundskoleförordning som trädde i kraft den 1 juli 1995 (SFS 1994:1194). I bestämmelsen om utvecklingssamtal framgick att läraren fortlöpande skulle informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång och att läraren minst en gång varje termin skulle ha ett utvecklingssamtal med eleven och elevens vårdnadshavare om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kunde stödjas. Dessutom angavs bl.a. att läraren, på begäran av en elevs vårdnadshavare och som ett komplement till samtalet, skulle lämna skriftlig information om elevens skolgång. Sådan information fick dock inte ha karaktären av betyg.

Den 1 juli 2003 ändrades bestämmelsen, så att det bl.a. framgick att informationen vid utvecklingssamtalet skulle grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och i kursplanerna. Dessutom skulle informationen tydliggöra vilka insatser som behövdes för att eleven skulle nå målen. Detta var det första steget mot införandet av skriftliga individuella utvecklingsplaner.

Bestämmelsen ändrades återigen den 1 januari 2006 då skriftliga individuella utvecklingsplaner reglerades för första gången. Sådana hade redan förekommit i praktiken då de ansågs gagna planering och utvärdering av undervisningen och därmed eleverna. I den nya regleringen angavs att läraren, vid utvecklingssamtalet, i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt skulle sammanfatta vilka insatser som behövdes för att eleven skulle nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Motiven för att införa skriftliga individuella utvecklingsplaner var bl.a. att det dåvarande betygssystemet som fanns innebar att betyg sattes först i årskurs 8. Betygssystemet ansågs ge en alltför ofullständig och sen information om elevens kunskapsutveckling. Dessutom förekom redan olika typer av skriftlig information om eleverna, utan att frågan var närmare reglerad. Mot denna bakgrund ansågs det finnas ett behov av att systematisera och förstärka den skriftliga informationen. Den skriftliga individuella utvecklingsplanen fick dock inte vara betygsliknande. En muntlig

utvärdering av elevens resultat skulle emellertid göras vid utvecklings-samtalet.

Den 15 juli 2008 ändrades regleringen igen. Denna gång infördes ett krav på att de skriftliga individuella utvecklingsplanerna även skulle innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen fick vara betygsliknande, utformas efter elevernas ålder och mognad och beslutas lokalt på den enskilda skolan. Förändringen innebar att utvecklingsplanen inte längre enbart var framåtsyftande. Motiven för att komplettera den skriftliga individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen var bl.a. dels att det dåvarande betygssystemet inte gav tillräcklig information om elevernas kunskapsutveckling och att informationen kom i ett för sent skede, dels att den information som gavs om elevens skolgång i samband med utvecklingssamtalet ofta upplevdes som otydlig. Många föräldrar uttryckte att de ville ha information om sitt barns utveckling som gav klara signaler om vad som behövde förbättras för att målen i skolan skulle uppnås. Formella begränsningar av vilken information som fick lämnas, såsom förbudet mot betygsliknande information, ansågs svårörensbara med sådana önskemål. Ett sätt att öka tydligheten ansågs vara att lärarna fick möjlighet att uttrycka sig i mer betygsliknande former. Det ansågs naturligt att den skriftliga informationen i omdömena anpassades till betygsskalans olika steg ju högre upp i årskurserna eleverna kom.

Annan reglering som har betydelse för kommunikationen med elever och föräldrar

Som framgått ovan infördes regleringen avseende skriftliga individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen vid en tidpunkt när regleringen i övrigt bl.a. innebar att betyg sattes första gången i årskurs 8. Sedan dess har det skett förändringar i regleringen om bl.a. betyg. Nedan ges en kort sammanfattning över de ändringar som har gjorts i syfte att förbättra och stärka uppföljningen och utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling samt även information om denna till elever och föräldrar.

Hösten 2011 infördes en ny betygsskala för bl.a. grundskolan, grund-särskolan (i de fall betyg sätts i ämnen i den skolformen), sameskolan och specialskolan. Den nya betygsskalan har sex steg i stället för den tidigare som hade tre steg. Som skäl för denna ändring angavs bl.a. att fler betygssteg ger en ökad tydlighet i information till elever och deras föräldrar genom att kunskapsutvecklingen hos eleverna bättre synliggörs. Vidare infördes vid samma tillfälle nya bestämmelser som innebar dels att eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen (3 kap. 15 §), dels att den som har beslutat ett betyg på begäran ska upplysa eleven och elevens vårdnadshavare om skälen för betyget (3 kap. 17 §).

Samma höst infördes nya läroplaner med kursplaner för den obligatoriska skolan genom förordningar (SKOLFS 2010:37, SKOLFS 2010:250, SKOLFS 2010:251 och SKOLFS 2010:255), som något senare kompletterades med Skolverkets föreskrifter om kunskapskrav (SKOLFS 2011:19, SKOLFS 2011:29, SKOLFS 2011:57 och SKOLFS 2011:67). De nya kursplanerna är mer konkreta och tydliga än de

tidigare. De är även mer nationellt styrda genom att det centrala innehållet i lärarnas undervisning anges. Kunskapskraven är tydligare än de tidigare målen att sträva mot, målen att uppnå och betygskriterierna.

Hösten 2012 infördes betyg från och med årskurs 6 i grundskolan, grundsärskolan (i de fall betyg sätts i ämnen i den skolformen) och sameskolan och i årskurs 7 i specialsolan. Skälet för denna ändring var bl.a. att betygen ansågs vara ett viktigt instrument för att utvärdera och följa upp elevernas kunskapsutveckling.

Vidare har fler obligatoriska nationella prov införts. År 2010 infördes nationella prov i årskurs 3 i grundskolan och motsvarande skolformer i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik. Samma år infördes nationella prov i de naturorienterande ämnena (NO) i årskurs 9 i grundskolan och motsvarande skolformer. Våren 2013 genomfördes en obligatorisk utprövning av proven i de samhällsorienterande ämnena (SO) och de naturorienterande ämnena (NO) i årskurs 6 i grundskolan och motsvarande skolformer. En motsvarande obligatorisk utprövning av proven i SO-ämnena genomfördes även i årskurs 9 i grundskolan och motsvarande skolformer. Proven i SO- och NO-ämnena i årskurs 6 i grundskolan och motsvarande skolformer samt proven i SO-ämnena i årskurs 9 i grundskolan och motsvarande skolformer införs 2014.

Allmänna råd

Statens skolverk utfärdar allmänna råd till skolor och förskolor om hur de ska tillämpa förordningar och föreskrifter. Råden ska följas om skolan inte handlar på ett annat sätt som gör att kraven i bestämmelserna uppfylls. Allmänna råd syftar till främja en enhetlig rättstillämpning.

År 2009 utfärdade Skolverket allmänna råd med kommentarer för den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16). Dessa råd ersattes 2012 med allmänna råd om utvecklings-samtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen (SKOLFS 2012:16).

Som nämnts ovan var en anledning till att de skriftliga individuella utvecklingsplanerna infördes att de ansågs gagna planering och utvärdering av undervisningen. År 2011 utfärdade Skolverket allmänna råd för grundskolan, grundsärskolan, specialsolan och sameskolan om planering och genomförande av undervisningen (SKOLFS 2011:149). Enligt de allmänna råden bör lärare dokumentera sin planering av undervisningen och sina uppföljningar så att dokumentationen bl.a. ger stöd för kommunikation med elever och vårdnadshavare om vad som är syftet med undervisningen och hur den ska genomföras. De allmänna råden innebär vidare att lärarna bör använda sig av effektiva rutiner och former för dokumentation som väl återspeglar elevernas kunskaper och som ger en grund för kommunikation av bedömning och betygssättning med elever och vårdnadshavare. I kommentarerna anges att det är viktigt att lärarna, för att kunna stödja elevernas fortsatta kunskapsutveckling och lärande, dokumenterar elevernas kunskaper på ett sakligt och tydligt sätt samt att väl utformad dokumentation underlättar lärarens arbete med att upprätta skriftliga omdömen och sätta betyg.

5 Antalet skriftliga individuella utvecklingsplaner ska minskas

Regeringens förslag: I årskurs 1–5 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan samt i årskurs 1–6 i specialskolan ska läraren upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan en gång per läsår, i stället för varje termin. Detta ska göras vid ett av läsårets utvecklingssamtal. Rektorn beslutar om utformningen av den skriftliga information som ges i utvecklingsplanen.

Det ska inte längre finnas något krav på att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner i årskurs 6–9 i grundskolan, årskurs 6 i sameskolan och i årskurs 7–10 i specialskolan. Detsamma ska gälla för årskurs 6–9 i grundsärskolan i de fall betyg sätts.

Om en elev i årskurs 6–9 i grundsärskolan läser ämnesområden eller ämnen där betyg inte sätts ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan för dessa ämnesområden eller ämnen. Motsvarande gäller för elever i specialskolans årskurs 7–10 som läser enligt grundsärskolans kursplaner.

Rektorn beslutar om utformningen av den skriftliga information som ges i utvecklingsplaner.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna har tillstyrkt eller har inte något att invända mot förslagen. Detta gäller bl.a., *Kammarrätten i Sundsvall*, *Statens skolinspektion*, *Specialpedagogiska skolmyndigheten*, *Sameskolstyrelsen*, *Skolväsendets överklagandenämnd*, *Barn- och elevombudet*, *Regelrådet*, *Statskontoret*, *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)*, flertalet kommuner, t.ex. *Stockholms*, *Göteborgs*, *Uppsala* *Jönköpings* och *Gotlands kommuner*, *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)*, *Sveriges Skolledarförbund*, *Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam)* samt *Riksföreningen för Skolsköterskor*.

Statskontoret anser att arbetsgruppen på ett trovärdigt sätt belyser att de förslag som arbetsgruppen lämnar ökar förutsättningarna för att lärarnas administrativa arbetsuppgifter kommer att minska, men att effekterna av de föreslagna ändringarna kommer att vara beroende av hur bl.a. huvudmän tillämpar dem. *IFAU* framför en liknande synpunkt. *Regelrådet* bedömer att förslaget medför minskade administrativa kostnader för berörda företag. *Stockholms*, *Göteborgs* *Luleå* och *Gävle kommuner* framhåller att förslagen innebär att mer tid kan frigöras för lärares undervisning. *Örebro kommun* bedömer att förslaget förenklar lärarnas administrativa arbete och anser att uppföljningen av varje elevs kunskapsutveckling och behov av stöd säkerställs i förslaget. *Stockholms kommun* har en liknande synpunkt. *Luleå kommun* och *Arjeplogs kommun* framhåller att kravet på rättsäkerhet och kvalitet på kommunikationen med elever och föräldrar kan upprätthållas genom andra delar av regelverket. *Sveriges Skolledarförbund* anser att det är bra att man rensar

ut detaljerade anvisningar ur författningarna. Enligt förbundet bör ansvaret för hur uppföljning, utvärdering och bedömning av elevprestationer kommuniceras och dokumenteras samt skolans eget arbete ligga hos de professionella själva.

Statens skolverk ställer sig i huvudsak bakom förslagen men förordar vissa förtydliganden. Skolverket framför vidare att ett alternativ till omdömen i alla ämnen i årskurs 1 och eventuellt även i årskurs 2 skulle kunna vara någon form av samlade omdömen under färre rubriker. Det behöver dock enligt Skolverket utredas ytterligare om en sådan förändring är förenlig med intentionerna i den nyss genomförda läroplansreformen. *Läraryrket* anser att det är bra att regeringen nu avser att minska på arbetsuppgifter för lärarna. Dock menar förbundet att förslaget bör göras mer långtgående och att även regleringar om skriftliga individuella utvecklingsplaner för elever som inte får betyg ska tas bort. *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* är av samma åsikt. *Lärarnas Riksförbund* tillstyrker förslagen men avstyrker att det inte ska finnas något hinder mot att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner vid fler tillfällen än de föreslagna. Förbundet anser att det uttryckligen bör förhindras att skolhuvudmännen själva beslutar att det ska finnas skriftliga individuella utvecklingsplaner utöver vad som regleras.

Barnombudsmannen och *Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH)* ställer sig överlag positiva till förslagen som syftar till att minska den skriftliga dokumentationen för lärare men saknar genomgående ett barnperspektiv i utredningen. *Synskadades Riksförbund (SRF)* ser positivt på en översyn av hur lärarnas administrativa arbete kan minskas och förenklas, men poängterar vikten av att skolorna fortsätter med individuella planer för elever med funktionsnedsättning. *Dyslexiförbundet FMLS* anser att funktionsnedsättningsaspekten inte alls har övervägts i utredningen och att den formativa delen i individuella utvecklingsplaner inte bör inskränkas. *Hörselskadades Riksförbund (HRF)*, *Riksförbundet FUB*, *För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning* och *Föräldraföreningen Talknuten* avstyrker förslagen. Enligt HRF kommer hörselskadade och andra barn med funktionsnedsättning att hamna i en avsevärt sämre situation än andra barn om tillämpningen av planen minskar eller tas bort utan någon slags kompensation. Riksförbundet FUB och Föräldraföreningen Talknuten föreslår att de skriftliga utvecklingsplanerna behålls i grundskolans årskurs 6–9 men att det i denna skolform inte ska ställas krav på att de ska innehålla omdömen i varje enskilt ämne. De anser vidare att de skriftliga utvecklingsplanerna fortsättningsvis ska finnas kvar i årskurs 6–9 i grundsärskolan även om betyg sätts.

Bjurholm kommun anser att förslaget inte fullt ut säkerställer skolans behov av att dokumentera och utvärdera elevens utveckling inför utvecklingssamtal med elev och förälder. *Laholms kommun* anser att även elever som får betyg ska omfattas av kravet på skriftliga individuella utvecklingsplaner en gång per år.

Skälen för regeringens beslut

Reglering som tar sikte på uppföljning av elevernas kunskapsutveckling

När de individuella utvecklingsplanerna reglerades första gången förde lärare redan dokumentation, t.ex. i samband med för- och efterarbete till utvecklingssamtalen. Som nämnts i avsnitt 4 var tanken med att göra skriftliga individuella utvecklingsplaner obligatoriska att ge en tydligare och mer regelbunden information till elever och föräldrar om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling. Eftersom lärarna redan förde viss dokumentation gjordes bedömningen att omställningen inte skulle bli så stor när denna typ av skriftlig information formaliserades. Regleringen skulle även bidra till att lärares arbetsbelastning på sikt skulle kunna komma att minska genom att lärarna hade tillgång till en samlad och mer reglerad dokumentation om eleverna. Enligt promemorian visar dock flera undersökningar och studier från bl.a. Skolverket och Skolinspektionen samt arbetsgruppens kontakter med olika referensgrupper att upprättandet av skriftliga individuella utvecklingsplaner, och framför allt omdömena, har lett till en ökad arbetsbelastning för lärarna.

Sedan skriftliga individuella utvecklingsplaner reglerades första gången har vidare, vilket har framgått av avsnitt 4, en hel del ändringar gjorts i skolregleringen i syfte att förbättra och stärka uppföljningen och utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling samt informationen om denna till elever och föräldrar. Nya läroplaner med kursplaner samt kunskapskrav för den obligatoriska skolan har införts. De nya kursplanerna är nationellt styrda och mer konkreta och tydligare än de tidigare. Kunskapskraven är dessutom tydligare än de tidigare betygskriterierna. Detta medför att det tydligare och mer nyanserat än i tidigare kursplaner och betygskriterier framgår vad undervisningen ska handla om och vilka kunskapskrav eleverna ska nå upp till i de olika ämnena. En ny betygsskala med fler betygssteg än tidigare har införts för bl.a. grundskolan, grundsärskolan (i de fall betyg sätts i ämnen i den skolformen), sameskolan och specialskolan. Fler betygssteg ger en ökad tydlighet i informationen till elever och föräldrar genom att kunskapsutvecklingen hos eleverna bättre synliggörs. Den nya betygsskalan ger också lärarna möjlighet till ökad precisering i bedömningen av elevernas kunskaper och graden av måluppfyllelse. Därmed skapas en ökad tydlighet för eleverna när det gäller bedömningen av deras kunskaper, vilket ökar förutsättningarna för att elever ska uppfatta betygen som mer rättvisande. Nya bestämmelser i skollagen har även införts dels om att eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygsättningen, dels om en skyldighet för dem som beslutar betyg att på begäran informera berörda elever och vårdnadshavare om skälen för betygsättningen. Detta innebär att elevernas rätt till information om varför de får ett visst betyg har stärkts och att lärare måste föra någon form av dokumentation som gör att de kan uppfylla skyldigheten. Vidare har betyg från årskurs 6 införts i grundskolan, grundsärskolan (i de fall betyg sätts i ämnen i den skolformen) och sameskolan samt i årskurs 7 i specialskolan. Betygen är ett verktyg för att utvärdera elevernas kunskaper och ge tydlig information om hur eleven ligger till i förhållande till kunskapskraven i varje ämne. I och med att betyg numera ges från och med årskurs 6, i

stället för i årskurs 8, får elever och föräldrar tidigare än förut tydliga signaler om elevens kunskapsläge och behov av särskilt stöd och andra insatser så att de ska få de bästa förutsättningarna för att nå målen för utbildningen. Slutligen har obligatoriska nationella ämnesprov införts i årskurs 3 i vissa ämnen. Obligatoriska nationella ämnesprov har även införts i fler ämnen i årskurs 6 och 9 i grundskolan och motsvarande skolformer. Elevernas resultat på nationella proven synliggör i vilken grad eleverna uppnår kunskapskraven i de ämnen som testas och därmed deras behov av stöd och stimulans för att klara skolgången och utvecklas så långt som möjligt. De är ett viktigt stöd för bedömning och betygssättning. De nationella proven möjliggör även för alla skolor att kontinuerligt följa upp och utvärdera arbetssätt så att kvaliteten i undervisningen kan utvecklas. De bidrar även till bättre förutsättningar för uppföljning och utvärdering på nationell nivå. I och med att proven ges obligatoriskt med ett treårsintervall finns det numera goda möjligheter att följa elevernas kunskapsutveckling över tid i de ämnen där proven ges.

Det sagda innebär sammantaget att lärare i dag arbetar mer med dokumentation och med uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling än för några år sedan.

Som tidigare nämnts var det huvudsakliga syftet med de individuella utvecklingsplanerna att ge en tydligare och tidigare information och återkoppling till elever och föräldrar om elevens kunskapsutveckling, särskilt mot bakgrund av att det inte sattes betyg förrän i årskurs 8 i grundskolan och att betygssystemet inte heller gav den nyanserade information om elevens kunskapsutveckling som efterfrågades. Ovan nämnda förändringar i regleringen innebär att det huvudsakliga syfte som de skriftliga individuella utvecklingsplanerna var avsedda att fylla när de infördes, numera i vissa avseenden är tillgodosett genom andra delar av regleringen. Mot bakgrund av lärarnas ökade arbetsbörda och eftersom det är viktigt att det skapas utrymme för lärarna att fokusera på sin kärnuppgift, dvs. att undervisa, anser regeringen att kravet att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner kan tas bort i vissa fall.

Kravet att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner ska tas bort i årskurs 6–9 i grundskolan och motsvarande skolformer i de fall betyg sätts

När omdömena infördes i de individuella utvecklingsplanerna fick de vara betygslänkande. I samband med införandet angavs att betygslänkande omdömen ändå skiljde sig från betyg på ett flertal punkter. Utformningen av omdömena skulle beslutas på lokal nivå av rektorn och var till skillnad från betygen inte nationellt formaliserade och standardiserade. En annan väsentlig skillnad var att omdömena skulle vara formativa, vilket bl.a. innebär att eleverna får en regelbunden återkoppling av vad de behöver utveckla. Betygsättningen är däremot till sin karaktär summativ, dvs. har som primärt syfte att ta reda på vad eleven har lärt sig. Vidare angavs att det var naturligt att omdömena anpassades till betygssystemets olika steg ju högre upp i årskurserna eleven kom.

I promemorian redovisas att såväl undersökningar som arbetsgruppens samtal med referensgrupper och lärare vid skolbesök visar att omdömena

i den skriftliga individuella utvecklingsplanen ofta får en summativ funktion. Flera lärare har betonat det orimliga i att omdömen som utfärdas en gång per termin utgör lärares formativa bedömning av eleverna. Enligt dessa lärare görs den formativa bedömningen kontinuerligt av den undervisande läraren i hans eller hennes direktkontakt med eleven. Det blir därmed en mer effektiv återkoppling än att invänta ett omdöme.

Som tidigare nämnts anses arbetet med att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner enligt nuvarande bestämmelser som tidskrävande. Lärarna ser inte heller skriftliga individuella utvecklingsplaner som universalverktyg för individuell planering och uppföljning. Flera lärare betonar även vikten av att prata med elever och föräldrar i stället för att skriva ned informationen.

Sedan de skriftliga individuella utvecklingsplanerna infördes har, som nämnts tidigare, flera ändringar i regleringen genomförts i syfte att förbättra uppföljningen och utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling samt informationen om denna till elever och föräldrar. När det gäller årskurs 6–9 i grundskolan, grundsärskolan (när betyg sätts i den skolformen), årskurs 6 i sameskolan samt årskurs 7–10 i specialskolan innebär införandet av betyg från årskurs 6 respektive 7 att tydlig information om hur eleven ligger till och behovet av stöd ges tidigare än förut. Därutöver innebär en mer detaljerad betygsskala och skyldigheten att ange skälen för betygssättningen att den skriftliga informationen om elevens kunskapsutveckling har stärkts och är mycket tydligare än den var när de skriftliga individuella utvecklingsplanerna infördes. Andra faktorer som bidrar till en ökad tydlighet i dessa årskurser i dag, jämfört med när skriftliga individuella utvecklingsplaner infördes, är bl.a. de nya kursplanerna, som är mer konkreta och mer nationellt styrda, samt att det finns nationella prov i fler ämnen än tidigare i årskurs 6 och 9 i grundskolan och motsvarande skolformer. Med dessa nya inslag i skolsystemet bedömer regeringen att det behov av skriftlig information om elevens kunskapsutveckling som fanns innan de skriftliga individuella utvecklingsplanerna infördes numera är väl tillgodosedda i de årskurser där betyg sätts.

I promemorian föreslås att de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska tas bort i nu aktuella årskurser. Majoriteten av remissinstanser tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. Exempelvis anser *SKL* att kravet på att skriftlig information i form av individuella utvecklingsplaner inte behöver finnas kvar för elever i de årskurser där betyg sätts mot bakgrund av att betyg ges tidigare och att betygsskalan innehåller fler betygssteg.

Det finns dock vissa remissinstanser som inte helt instämmer i förslaget eller avstyrker det. Enligt *Barnombudsmannen (BO)* och *Riksförbundet för Social och Mental hälsa (RSMH)* överlappar betygen de skriftliga omdömena i årskurs 6–9 och tappar därmed i betydelse. *BO* och *RSMH* anser dock att det däremot inte är ett lika uppenbart steg utifrån arbetsgruppens utredning att ta bort de individuella utvecklingsplanernas framåtsyftande del. *Dyslexiförbundet FMLS* anser att den formativa delen av individuell utvecklingsplan bör behållas. *Hörselskadades Riksförbund* anser att hörselskadade och andra barn med funktionsnedsättning kommer att hamna i en avsevärt sämre position än

andra barn om tillämpningen av skriftliga individuella utvecklingsplaner minskar i omfattning eller tas bort för vissa årskurser utan någon slags kompensation. *Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam)* är positiv till förslaget men anser att det behöver finnas ett annat alternativ till åtgärdsprogram för en elev som klarar kunskapskraven men samtidigt har behov av mindre anpassningar i undervisningen. *Synskadades Riksförbund* poängterar vikten av att skolorna fortsätter med skriftliga individuella utvecklingsplaner för elever med funktionsnedsättning om förslaget genomförs. *Laholms kommun* förordar att promemorians förslag avseende årskurs 1–5 och motsvarande obligatoriska skolformer ska genomföras även när det gäller årskurs 6–9, dvs. att en skriftlig individuell utvecklingsplan ska upprättas en gång per år. *Läraryrket* och *TCO* anser tvärtom att promemorians förslag inte är tillräckligt långtgående och anser att de skriftliga utvecklingsplanerna ska tas bort för alla elevgrupper.

Regeringen anser att ett avskaffande av kravet på att upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan i årskurs 6–9 i grundskolan och motsvarande skolformer i de fall betyg sätts inte bör ske utan att elevernas och föräldrarnas rätt till information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling samt elevernas rätt till stöd säkerställs på annat sätt. Utvecklingssamtalet ska som tidigare genomföras minst en gång per termin och hantera hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska, liksom tidigare, grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen. I avsnitt 6 föreslås dessutom att regleringen av utvecklingssamtalet ska ändras så att det tydligt framgår att utvecklingssamtalet även ska behandla de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen till elever och föräldrar vid utvecklingssamtalet ska med andra ord motsvara den som tidigare gavs i den skriftliga individuella utvecklingsplanen. *Skolverket*, som är positivt till förslaget, anser att det innebär att utvecklingssamtalet får utökad betydelse.

Inför ett utvecklingssamtal måste varje undervisande lärare, liksom tidigare, lämna information om elevens kunskapsutveckling i lärarens ämnen och om hur eleven kan utvecklas vidare, till den lärare som håller utvecklingssamtalet. Informationen kommer troligtvis många gånger att vara skriftlig. Som anförts i promemorian anser dock många lärare att den skriftliga information som lämnas till en kollega kan ha en annan karaktär och förenklas i förhållande till den skriftliga information som lämnas till elever och föräldrar. Vidare kommer läraren även i fortsättningen att behöva dokumentera sitt underlag för betygsättningen, så att läraren kan uppfylla skollagens krav att på begäran informera eleven och elevens vårdnadshavare om skälen för betygen.

Det kommer således att finnas kvar ett behov av en professionell dokumentation om elevens kunskapsutveckling. *Laholms kommun* anser att förslagen i praktiken inte innebär någon reell minskning av lärares skriftliga administration om kvaliteten på kunskapsuppföljning, formativ bedömning och informationen till elever och föräldrar ska bibehållas. Fler av remissinstanserna instämmer dock i promemorians bedömning att förslagen innebär en minskning eller förenkling av lärares administrativa

arbete så att lärare får mer tid att fokusera på undervisningen, t.ex. *Regelrådet, Gävle, Göteborgs, Luleå, Stockholms* och *Örebro kommuner*. *Statskontoret* instämmer i arbetsgruppens bedömning att förslagen innebär en minskning eller förenkling av lärares administrativa arbete så att lärare får mer tid att fokusera på undervisningen. *Statskontoret* anser att utredningen på ett trovärdigt sätt belyser att de förslag utredningen lämnar ökar förutsättningarna för att lärarnas administrativa arbetsuppgifter kommer att minska. Denna uppfattning delas av regeringen.

Ett borttagande av kravet på att upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan i årskurs 6–9 i grundskolan och i motsvarande skolformer i de fall betyg sätts påverkar inte heller rätts säkerheten för eleverna. Enligt skollagen (2010:800) ska alla barn och elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål (3 kap. 3 §). Om en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 8 §). Förslaget medför således inga förändringar när det gäller elevernas rätt till särskilt stöd eller elevernas möjligheter att utvecklas ytterligare inom ramen för läroplanen.

Enligt promemorian ska det inte finnas något hinder mot att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner vid fler tillfällen än de föreslagna. *Lärarnas Riksförbund* avstyrker detta och anser att det uttryckligen bör förhindras att skolhuvudmännen själva beslutar att det ska finnas skriftliga individuella utvecklingsplaner utöver vad som regleras. Regeringen anser dock att det är av stor vikt att regelverket inte upprättar hinder för skolor att göra egna bedömningar om det finns behov av att upprätta fler skriftliga utvecklingsplaner, utifrån de egna elevernas behov och de lokala förutsättningarna. För att uppföljningen av varje elevs kunskapsutveckling och behov av stöd ska säkerställas bör det därför finnas möjlighet att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner i situationer när en sådan dokumentation anses tillföra något, t.ex. i de fall det finns skäl att dokumentera vissa anpassningar av skolmiljön som behöver göras för att en elev med funktionsnedsättning ska få de bästa förutsättningarna för sin kunskapsutveckling. Regeringen anser således att det även i fortsättningen bör vara tillåtet att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner även i andra fall än när det finns en skyldighet till det.

Regeringen gör alltså bedömningen att ett avskaffande av skyldigheten att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner i de fall betyg sätts kan minska och förenkla lärares administrativa arbete samt frigöra tid för planering och genomförande av undervisningen. Regeringen bedömer också att regelverket i övrigt säkerställer uppföljningen av varje elevs kunskapsutveckling och behov av stöd. Regeringen föreslår därför att skyldigheten att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner i årskurs 6–9 i grundskolan och grundsärskolan (när betyg sätts i den skolformen), i årskurs 6 i sameskolan samt i årskurs 7–10 i specialskolan, ska avskaffas.

Skolverket anser att effekterna av lagändringarna bör följas upp för att uppmärksamma om förändringen leder till att elevers behov av insatser inte tillgodoses till följd av kraven på att dokumentation tas bort.

Riksförbundet FUB och Föräldraföreningen Talknuten har en liknande synpunkt. Regeringen instämmer i dessa synpunkter och kommer därför att ge lämplig myndighet i uppdrag att noga följa effekterna av reformen.

Skriftliga individuella utvecklingsplaner ska ges en gång per läsår i årskurs 1–5 i grundskolan och motsvarande skolformer

Som nämnts under avsnitt 4 har regeringen sedan införandet av skriftliga individuella utvecklingsplaner även vidtagit olika åtgärder som har medfört att uppföljningen och utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling i årskurs 1–5 i grundskolan och motsvarande skolformer har stärkts. Exempelvis bidrar de nya kursplanerna, där det centrala innehållet i det lärarna ska undervisa om tydligt anges i respektive ämne i årskurs 1–3 och 4–6, till att uppföljningen och utvärderingen av elevens kunskapsutveckling och även informationen till elever och föräldrar har underlättats. Det finns numera även kunskapskrav i fler ämnen i årskurs 3 än tidigare, nämligen i svenska, svenska som andraspråk, matematik och i ämnesgrupperna SO och NO. Vidare bidrar de nationella ämnesproven i årskurs 3 till en ökad information och tydlighet om hur eleverna ligger till i förhållande till kunskapskraven i svenska, svenska som andraspråk och matematik och ger därmed även en tydlig signal om eventuella stödbehov i dessa ämnen. I promemorian har det bl.a. mot denna bakgrund föreslagits att skyldigheten att upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan ska minskas från två gånger per år till en gång per år. Utvecklingsplanen ska enligt förslaget upprättas vid ett av utvecklingssamtalen. Majoriteten av remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot förslaget. Exempelvis anser *Barnombudsmannen* och *Riksförbundet för Social och Mental hälsa* att förslaget att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner mer sällan kan öka kvaliteten i utvecklingsplanerna samt frigöra tid till undervisning och möten med elever. *Skolverket* har anfört att ett alternativ till omdömen i alla ämnen i årskurs 1 och eventuellt även i årskurs 2 skulle kunna vara någon form av samlade omdömen under färre rubriker, t.ex. så att omdömena enbart fokuserar på elevens språk-, läs-, och skrivutveckling samt matematiska utveckling. Det behöver dock enligt *Skolverket* utredas ytterligare om en sådan förändring är förenlig med intentionerna i den nyss genomförda läroplansreformen. *Läraryrket* och *TCO* anser att de skriftliga utvecklingsplanerna bör avskaffas helt för alla elevgrupper.

Regeringen anser att det är en viss skillnad när det gäller behovet av skriftlig information och förekomsten av annan skriftlig information i dessa årskurser jämfört med de årskurser där betyg sätts. Uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling i årskurs 1–5 och informationen om denna har visserligen stärkts i och med införandet av tydligare kursplaner i alla ämnen samt kunskapskrav och nationella prov i årskurs 3. Det finns dock inte kunskapskrav i alla ämnen i årskurs 3. Vidare ges de nationella ämnesproven enbart i vissa ämnen. Regeringen anser att det behövs en tydlig och regelbunden skriftlig information till eleven och vårdnadshavarna som täcker in alla ämnen i skolan under en elevs hela skolgång. *Skolverkets* förslag om att samla omdömena i årskurs 1 och 2 under färre rubriker riskerar, enligt regeringens mening, att försämra

uppföljningen av varje elevs kunskapsutveckling och information till föräldrar om behov av stöd i de ämnen som inte skulle omfattas av de mer övergripande rubrikerna i utvecklingsplanerna. Regeringen anser att det är av stor vikt att elever och föräldrar även i dessa årskurser får en tydlig signal om hur det går i samtliga ämnen i skolan, särskilt med tanke på att det enbart är det centrala innehållet för årskurs 1–3 i respektive ämne som utgör den mer formella kunskapsuppföljningen för elever i årskurs 1–2. Mot denna bakgrund anser regeringen att skyldigheten att upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan inte bör avskaffas helt i årskurs 1–5.

HRF, Riksförbundet FUB och Föräldraföreningen Talknuten motsätter sig promemorians förslag att de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska begränsas till att ges en gång per läsår. Riksförbundet FUB och Föräldraföreningen Talknuten anför bl.a. att en elev kan få sin diagnos efter skolstart och det därför kan vara otillräckligt att upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan en gång per år. Som framgått tidigare kommer dock utvecklingssamtalet även fortsättningsvis att genomföras minst en gång per termin. Vidare föreslås i avsnitt 6 att regleringen av utvecklingssamtalet ska ändras så att det tydligt framgår att utvecklingssamtalet bl.a. ska behandla de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen till elever och föräldrar vid utvecklingssamtalet ska således motsvara den som tidigare gavs i den skriftliga individuella utvecklingsplanen. Som har anförts ovan kommer det inte heller att finnas något hinder mot att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner vid fler tillfällen än av vad som är obligatoriskt. Det kommer således att finnas en möjlighet att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner när det anses befogat.

Sammantaget anser regeringen att promemorians förslag att minska skyldigheten att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner till en gång per läsår är välavvägt. Regeringen gör bedömningen att det kan minska och förenkla lärares administrativa arbete samt frigöra tid för planering och genomförande av undervisningen samtidigt som regelverket i övrigt säkerställer uppföljningen av varje elevs kunskapsutveckling och behov av stöd.

SKL anser att utredningen inte har belyst övergången från individuella utvecklingsplaner i årskurs 1–5 till betyg i årskurs 6 och hur skolan ska ta om hand den information om elevens lärande som finns. I enlighet med läroplanerna för de obligatoriska skolformerna har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Det innebär även att rektorn, tillsammans med lärarna, ansvarar för att se till att överföringen av information om elevernas kunskapsutveckling inom skolan och mellan skolor fungerar tillfredsställande.

Som nämnts tidigare har regeringen för avsikt att noga följa effekterna av reformen för att uppmärksamma om förändringen leder till att elevers behov av insatser inte tillgodoses till följd av minskade krav på dokumentation.

Skriftliga individuella utvecklingsplaner ska upprättas i de högre årskurserna i grundskolan och specialskolan i de fall betyg inte sätts

I grundskolan sätts betyg om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det (11 kap. 19 § skollagen). Inom grundskolan finns en särskild inriktning som benämns träningskola. Träningskolan är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen (11 kap. 3 § skollagen). Träningskolans kursplaner består av ämnesområden i stället för enskilda ämnen och i ämnesområdena sätts inte betyg.

I promemorian föreslås att skriftliga individuella utvecklingsplaner inte ska ges i årskurs 6–9 i grundskolan i de fall betyg sätts. Om betyg inte sätts, samt i träningskolan, ska dock läraren en gång per läsår i samband med ett utvecklingssamtal i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i. Motsvarande föreslås gälla för elever i specialskolans årskurs 7–10 som följer den undervisning som gäller för grundskolan.

Skolverket tillstyrker förslaget men med förtydligandet att de skriftliga individuella utvecklingsplanerna även ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Genom ett sådant förtydligande får enligt *Skolverket* bestämmelserna samma lydelse som för årskurs 1–5 i grundskolan. Som redovisats tidigare är även flera andra remissinstanser tveksamma eller negativa till förslaget. Detta gäller *Barnombudsmannen*, *Riksförbundet för Social och Mental hälsa*, *Dyslexiförbundet*, *Hörselskadades Riksförbund*, *Riksförbundet FUB* och *Föräldraföreningen Talknuten*. De två sistnämnda organisationerna framhåller att elever i grundskolan och specialskolan ofta har en komplex skolsituation där det krävs en tydlig dokumentation för att säkerställa att eleven utifrån sina förutsättningar får sin rätt till utbildning tillgodosedd. Om informationen om elevens kunskapsutveckling begränsas till att endast ges muntligt anser *Riksförbundet FUB* och *Föräldraföreningen Talknuten* att det finns en risk att resurssvaga föräldrar inte kan ta del av nödvändig information.

Regeringen delar *Skolverkets* uppfattning att det enbart bör finnas en modell när det gäller regleringen av den skriftliga individuella utvecklingsplanen. Regeringen anser vidare att det är av vikt att elever som inte får betyg även i skriftlig form får omdömen om sin kunskapsutveckling och information om vilka insatser som de behöver för att utvecklas så långt som möjligt. Regeringen instämmer även i *Riksförbundet FUB:s* och *Föräldraföreningen Talknutens* synpunkt om att elever i grundskolan och specialskolan ofta har en komplex skolsituation. När det gäller återkoppling i de fall betyg sätts föreslår dock regeringen, i avsnitt 6, en ändring i regleringen av utvecklingssamtalet som innebär att det kommer att innehålla all den information som hittills har funnits i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna. Regeringen vill vidare lyfta fram att även om kravet på att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner tas bort i de fall betyg sätts i de högre årskurserna i grundskolan och specialskolan, så finns det inget hinder mot att upprätta sådana planer i de fall det anses befogat.

Till skillnad från promemorians förslag föreslår regeringen sammanfattningsvis att lärarna i årskurs 6–9 i grundsärskolan ska upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner för elever i träningskolan och för de elever som inte begär betygen gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen. Utvecklingsplanerna ska innefatta såväl omdömen om kunskapsutvecklingen som en sammanfattning av de insatser som behövs för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt. Motsvarande ska gälla för de elever i specialskolans årskurs 7–10 som följer den undervisning som gäller för grundsärskolan och som inte får betyg. Regeringen anser vidare, i likhet med *Skolverket* och *Riksförbundet FUB*, att det är av stor vikt att den nya regleringen säkerställer alla elevers rätt till en likvärdig utbildning som ger eleverna förutsättningar att uppnå de nationella kunskapskraven. Som nämnts tidigare kommer regeringen därför att ge lämplig myndighet i uppdrag att noga följa effekterna av reformen.

Rektorn bör även fortsättningsvis besluta om utformningen av skriftliga individuella utvecklingsplaner

Som tidigare nämnts beslutar rektorn enligt gällande bestämmelser om utformningen av de skriftliga individuella utvecklingsplanerna. Intentionen med detta var att det skulle möjliggöra att informationen kunde anpassas till verksamheten och eleverna vid den enskilda skolan. Omdömena i sig kunde uttryckas genom en text eller en symbol och skulle anpassas till elevernas mognad, ålder och förutsättningar.

I promemorian anges att det i dag finns en stor variation i utformningen av de skriftliga individuella utvecklingsplanerna. Något som varierar är omfattningen av den skriftliga information som ges i planerna. Det finns utvecklingsplaner som motsvarar åtskilliga sidor text och lärare vittnar om att elever och föräldrar inte alltid tar del av texterna.

I promemorian föreslås att rektorn även fortsättningsvis är ansvarig för utformningen av de skriftliga individuella utvecklingsplanerna, vilket även *Skolverket*, *Riksförbundet FUB* och *Föräldraföreningen Talknuten* instämmer i. *Skolverket* betonar även betydelsen av rektorns ansvar för utformningen av den skriftliga individuella utvecklingsplanen utifrån rektorns ansvar för skolenhetens inre organisation. Även om det finns variationer i utformningen av de individuella utvecklingsplanerna anser regeringen, att det ska vara rektorn som beslutar om utformningen av utvecklingsplanerna. Enligt regeringens mening är det rektorn som bäst kan värna om elevernas olikheter, anpassa arbetet till verksamhetens lokala förhållanden och genomföra förbättringar.

Flera remissinsatser instämmer i promemorians förslag om att det behövs någon form av stöd till skolorna vid utformningen av de skriftliga individuella utvecklingsplanerna. *Stockholms kommun* anser att det är angeläget att *Skolverket* får i uppdrag att se över de allmänna råden och framhåller vikten av att *Skolverkets* stödmaterial utformas så att det säkerställer att den nuvarande alltför omfattande dokumentationen inte ersätts av en lika omfattande. *Gotlands kommun* anser att *Skolverket* i samarbete med *Skolinspektionen* bör ges uppdraget att tydligt beskriva i mallform hur den skriftliga informationen bör utformas för att motsvara författningskraven. *Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN)* pekar på

att det i promemorian framgår att 40 procent av de verksamma i skolan anser att det är oklart vad som skiljer en skriftlig individuell utvecklingsplan och ett åtgärdsprogram åt. ÖKN önskar därför att Skolverket vid en översyn av de allmänna råden ägnar särskild uppmärksamhet åt frågan om skillnaden mellan sådana program och planer. *Synskadades Riksförbund* har också pekat på behovet av ett förtydligande av skillnaden mellan skriftliga individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram.

Regeringen instämmer i att det finns ett behov av någon form av stödmaterial vid utformningen av de skriftliga individuella utvecklingsplanerna i syfte att förenkla och minska lärarnas administrativa arbete. Regeringen har därför nyligen gett Skolverket i uppdrag att ta fram blanketter och stöd som kan användas i arbetet med den skriftliga individuella utvecklingsplanen (U2013/4201/S). Uppdraget ska vara slutfört senast den 15 september 2013. I uppdraget ingår även en revidering av de allmänna råden om bl.a. den skriftliga individuella utvecklingsplanen utifrån de ändringar som har föreslagits i promemorian. Uppdraget ska vara slutfört i anslutning till att de föreslagna bestämmelserna träder i kraft under förutsättning att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag.

De blanketter och det stöd som Skolverket har fått i uppdrag att ta fram samt Skolverkets allmänna råd utgör en generell rekommendation. Rektorn har möjlighet att anpassa informationen i en skriftlig individuell utvecklingsplan efter lokala förutsättningar och elevers olika behov. Enligt regeringens mening kommer förslaget om att rektorn fortsatt har ansvaret för utformningen av de skriftliga individuella utvecklingsplanerna tillsammans med det stöd som Skolverkets mallar och annat stödmaterial kan ge samt revideringen av de allmänna råden att bidra till en mer ändamålsenlig utformning av utvecklingsplanerna. Detta bidrar till att informationen om elevens kunskapsutveckling blir tydligare och ger därmed förutsättningar för en ökad likvärdighet och rättssäkerhet för eleverna.

Läroplanerna

Med anledning av förslagen att minska regleringen av skriftliga individuella utvecklingsplaner bedömer regeringen att även vissa språkliga konsekvensändringar bör göras i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna. Ändringarna består i att vissa ord som blir inaktuella med anledning av förslagen tas bort i läroplanernas avsnitt om betyg och bedömning. Ett fåtal remissinstanser har yttrat sig i frågan. De som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget, t.ex. *Skolverket* och *Luleå kommun*. *SKL* konstaterar att förslagen om förändringarna i läroplanerna enbart är en konsekvens av övriga förslag och har därmed inget att invända mot dem.

Andra åtgärder

Örebro kommun anser att myndigheter som har ökat sina krav när det gäller dokumentation bör se över dessa vid ett införande av utredningens förslag i syfte att minska kraven. Denna fråga har även berörts i promemorian. När det gäller myndigheters krav har det enligt

arbetsgruppen framkommit synpunkter på att förberedelsearbetet inför Skolinspektionens tillsyn ökar lärares arbetsbelastning och dokumentation. Skolverkets allmänna råd och stödmaterial kan vidare både förenkla arbetet och ställa mer detaljerade krav på lärares dokumentation. Regeringen anser att såväl Skolinspektionens tillsyn som Skolverkets allmänna råd och övriga stödmaterial är en viktig del i att säkerställa alla elevers rätt till en likvärdig utbildning och vid behov tidiga och adekvata stödinsatser. Regeringen är dock av den uppfattningen att det är viktigt att skolmyndigheterna inte kräver mer av huvudmännen än vad som är rimligt att begära i det aktuella fallet samt att det finns ett utrymme för anpassningar i skolor utifrån de egna elevernas olika behov och de lokala förutsättningarna. Regeringen har i juni 2013 gett Skolinspektionen i uppdrag att minska dokumentationsinhämtningen (U2013/3680/GV). Som framgått ovan har vidare regeringen gett Skolverket i uppdrag att ta fram blanketter och stöd som kan användas i arbetet med den skriftliga individuella utvecklingsplanen och att se över de allmänna råden om bl.a. den skriftliga individuella utvecklingsplanen.

Skolverket har anfört att det är väsentligt att de minskade statliga kraven kompletteras med åtgärder på huvudmänna- och rektorsnivå för att arbetssituationen ska bli bättre för lärare. Som *Stockholms, Jönköpings* och *Örebro kommuner* har påpekat kan det även göras insatser på lokal nivå för att ytterligare minska lärarnas arbetsbörda. Av promemorian framgår att flera studier visar att lärare ägnar tid åt uppgifter som kan utföras av andra. Som exempel på sådana uppgifter nämns att vara rastvakt, matvakt, frånvarohantering, kopiering, vikarieanskaffning och beställningsansvar. Såväl *Stockholms kommun* som *Jönköpings kommun* lyfter fram att de har fattat beslut om ett fortsatt arbete för att se över vilka ytterligare arbetsuppgifter som kan lyftas bort från lärarna.

6 Utvecklingssamtal

Regeringens förslag: Ett tillägg ska göras i skollagen om att utvecklingssamtalet även ska behandla de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Det ska också förtydligas att den information som ges vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling, inte bara i förhållande till läroplanen utan även i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna har tillstyrkt eller har inte något att invända mot förslaget. Detta gäller bl.a. *Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sameskolstyrelsen Skolväsendets överklagandenämnd, Barn- och elevombudet, Stockholms, Göteborgs, Piteå, Uppsala* och *Sundsvalls kommuner, Sveriges*

Kommuner och Landsting (SKL), Sveriges Skolledarförbund, Barnombudsmannen, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam) samt Regelrådet.

SKL framhåller bl.a. att de förtydligande kraven på utvecklingssamtalets innehåll kan bidra till en ökad likvärdighet i informationen om elevens utveckling mot utbildningens mål.

Skolinspektionen och *Statens skolverk* tillstyrker förslaget, men föreslår vissa förtydliganden.

Skälen för regeringens förslag: Som nämnts i avsnitt 4 är syftet med utvecklingssamtalet att läraren, eleven och elevens vårdnadshavare, utifrån en utvärdering av elevens utveckling, ska diskutera hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Det innebär att utvecklingssamtalet ska behandla såväl information om var eleven befinner sig i sin utveckling som information om hur eleven kan utvecklas vidare.

Med anledning av förslagen att minska antalet obligatoriska skriftliga individuella utvecklingsplaner föreslås i promemorian att regleringen av utvecklingssamtalet ska ändras. Förslaget innebär att utvecklingssamtalet även ska behandla de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Det ska också förtydligas att den information som ges vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling, inte bara i förhållande till läroplanen, utan även i förhållande till kunskapskraven. Det innebär att elevens utveckling ska utvärderas i förhållande till dels de kunskapskrav som minst ska uppnås i slutet av årskurs 3, 6 och 9, dels de kunskapskrav som gäller för de högre betygsstegen. Om utvärderingen visar att en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås bör detta tydligt framgå vid utvecklingssamtalet.

Regeringen, som delar *SKL:s* åsikt att de föreslagna förtydligandena av regleringen kan bidra till en ökad likvärdighet i informationen om elevens utveckling mot utbildningens mål, anser, i likhet med majoriteten av remissinstanserna, att förslaget bör genomföras. *Skolinspektionen* förordar att det tydligt ska framgå att utvecklingssamtalet enbart ska gälla de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i under terminen. Regeringen instämmer i detta och föreslår därför att detta tydliggörs i lagtexten. *SKL* understryker även vikten av samarbete mellan lärare. Regeringen delar denna uppfattning. Det föreslagna förtydligandet i bestämmelsen om utvecklingssamtalet markerar att utvecklingssamtalet även fortsatt ska omfatta konkret och relevant information också i ämnen som läraren själv inte ansvarar för. Det kräver således fortsatt samarbete mellan lärare inför utvecklingssamtalen.

Flera remissinstanser, bl.a. *SKL, Stockholms, Malmö Gotlands, och Luleå kommuner*, har lyft fram vikten av att Skolverkets allmänna råd om bl.a. utvecklingssamtalet ses över med anledning av förslaget. Som nämnts i avsnitt 5 har regeringen gett Skolverket i uppdrag att se över de allmänna råden om bl.a. utvecklingssamtal. Uppdraget ska vara slutfört till dess att de föreslagna bestämmelserna träder i kraft under förutsättning att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag.

7 Ikräftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 19 november 2013.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Endast en remissinstans, *Malmö kommun*, har lämnat synpunkter på tidpunkten för ikraftträdande. Malmö kommun är tveksam till att lagändringen ska träda i kraft en torsdag under pågående termin. Enligt kommunen kan skälet möjligtvis vara att lärare då inte ska behöva göra IUP med skriftliga omdömen under höstterminen. Kommunen anser dock att det inte är givet att utvecklingssamtal alltid äger rum i slutet av en termin.

Skälen för regeringens förslag: För att i närtid ge de bästa förutsättningar att minska och förenkla lärares administrativa arbete är det enligt regeringens mening av högsta vikt att de i avsnitt 5 och 6 föreslagna lagändringar genomförs så snabbt som möjligt även om detta innebär att bestämmelserna träder i kraft under terminen. Regeringen instämmer i *Malmö kommuns* synpunkt att utvecklingssamtalen och upprättandet av bl.a. omdömen inte alltid genomförs i slutet av terminen. Regeringens bedömning är dock att det är tillräckligt många skolor och lärare som upprättar omdömena i slutet av terminen och i nära anslutning till betygssättningen för att förslaget ikraftträdande ska vara befogat.

Mot denna bakgrund bör lagändringarna träda i kraft den 19 november 2013.

8 Konsekvenser av förslagen

Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Principen om kommunalt självstyre gäller för all kommunal verksamhet.

Förslagen innebär en minskad reglering av kraven på upprättande av skriftliga individuella utvecklingsplaner och enligt regeringens bedömning medför därför de föreslagna förändringarna en minskad påverkan på den kommunala självstyrelsen i förhållande till gällande rätt.

Ekonomiska och administrativa konsekvenser

Förslagen innebär att det lagstadgade kravet på när skriftliga individuella utvecklingsplaner ska upprättas minskar. I promemorian redovisas olika undersökningar om hur lång tid det kan ta att upprätta omdömena, vilka utgör en del av den skriftliga individuella utvecklingsplanen. Enligt arbetsgruppen är tidsangivelserna huvudsakligen samstämmiga. Lärarnas Riksförbund, Haninge kommun och lärare vid skolbesöken anger att det tar cirka 15 minuter att skriva ett omdöme om en elev. Lärarnas Riksförbund konstaterar att medianläraren skriver 140 omdömen per termin. Arbetet med omdömen upptar enligt Lärarnas Riksförbund, 35 timmar av medianlärares tid varje termin. Lärarförbundets motsvarande

beräkning visar på 27 timmar. Regeringen bedömer därför att förslagen kommer att leda till att lärares administrativa arbete minskas, vilket även flera remissinstanser instämmer i. Det bör medföras att arbetstid frigörs för lärare som i stället för administration kan användas till planering och genomförande av undervisningen. Förslagen bedöms inte att leda till någon förändring av kommunernas kostnader och den kommunala finansieringsprincipen ska därmed inte tillämpas. Regeringen vill dock betona att såväl den nuvarande regleringen som den föreslagna regleringen anger vad som minst ska göras när det gäller skriftliga individuella utvecklingsplaner och utvecklingssamtal. Detta innebär att effekterna av de föreslagna förändringarna av lärares arbete, som påpekats av *Statskontoret*, *Skolverket* och *Örebro kommun*, även fortsättningsvis kommer att vara beroende av hur huvudmän, rektorer och lärare tillämpar det ändrade regelverket och hur de lokala rutinerna utformas.

Konsekvenser för barn

Sverige har förbundit sig att följa FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, och därmed ge varje barn de rättigheter konventionen anger.

Barnombudsmannen (BO), som överlag ställer sig positiv till förslagen, saknar genomgående ett barnperspektiv i utredningen. BO påpekar att en av grundprinciperna i konventionen är barns rätt att komma till tals i frågor som berör dem. Regeringen delar uppfattningen att det är viktigt att barn tillförsäkras de rättigheter de har enligt konventionen. Regeringen noterar att elevorganisationer har ingått i en av arbetsgruppens referensgrupper. Det innebär att de äldre eleverna har fått möjlighet att yttra sig under utredningen. Promemoriar har även remitterats till elevorganisationer. Dessa organisationer har dock valt att inte lämna några synpunkter.

Hörselskadades Riksförbund anser att det saknas en godtagbar konsekvensanalys över hur en minskad tillämpning av skriftliga individuella utvecklingsplaner kommer påverka barn och elever med funktionsnedsättning. Därutöver anför *Diskrimineringsombudsmannen* att det saknas en konsekvensanalys av förslagen ur ett diskrimineringsperspektiv i utredningen. Förslagen påverkar inte elevers rätt till stöd och inte heller elevers och föräldrars rätt till en regelbunden information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling. Enligt skollagen ska alla barn och elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Vidare ska de elever som är i behov av särskilt stöd ges sådant stöd. Eleven och elevens vårdnadshavare ska också, enligt skollagen, fortlöpande informeras om elevens utveckling. Dessa skyldigheter kvarstår och ska uppfyllas även fortsättningsvis. Vidare föreslås att bestämmelserna om utvecklingssamtal ska förtydligas i syfte att säkerställa att elever och föräldrar även i fortsättningen ska få den information som de hittills fått i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna. Som nämnts tidigare innebär förslagen inte heller några hinder mot att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner i de fall det anses befogat. Regeringen anser därmed att förslagen

säkerställer uppföljningen av varje elevs kunskapsutveckling och behov av stöd. Som nämnts tidigare har regeringen för avsikt att noga följa effekterna av reformen.

Konsekvenser för huvudmän för fristående skolor

En utgångspunkt för regleringen av skolväsendet är bl.a. att strukturen i så stor utsträckning som möjligt ska vara gemensam för alla skol- och verksamhetsformer och alla huvudmän. Lika villkor ska så långt som möjligt gälla oavsett huvudman. Detta har regeringen tidigare uttryckt i propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165). De företag som främst berörs av förslagen är fristående grundskolor och grundsärskolor. Totalt berörs nästan 830 fristående skolor.

Regelrådet instämmer i arbetsgruppens bedömning att förslagen leder till minskade administrativa kostnader för berörda företag, men framför att det saknas beloppsmässiga beräkningar av dessa besparingar. Som nämnts ovan har lärarorganisationerna redovisat att det i snitt tar 27–35 timmar per lärare per termin att upprätta omdömen. Enligt regeringens bedömning medför förslaget om att dels minska antalet skriftliga individuella utvecklingsplaner, dels ta bort planerna i vissa årskurser en relativt stor tidsbesparing för varje lärare vilket bör innebära att arbetstid frigörs till planering och genomförande av undervisningen. Som *Statskontoret*, *Stockholms* och *Örebro kommuner* har lyft fram beror dock effekterna av de föreslagna förändringarna på hur de nya bestämmelserna tillämpas av huvudmännen.

Konsekvenser för jämställdheten

Förslagen bedöms inte medföra några konsekvenser för jämställdheten eftersom föreslagna bestämmelser, i likhet med dagens bestämmelser, är lika för flickor och pojkar. Förslagen bedöms inte heller medföra några konsekvenser för jämställdheten när det gäller lärargruppen.

Sveriges medlemskap i Europeiska unionen

Regeringens bedömning är att de föreslagna förändringarna överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

9 Författningskommentar

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

10 kap.

12 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid

utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

I paragrafen anges vad som gäller i fråga om utvecklingssamtal i grundskolan.

Det första stycket ändras så att det framgår att utvecklingssamtalet ska behandla de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Vidare förtydligas att informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering, inte bara av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen, utan även i förhållande till uppställda kunskapskrav i de ämnen som eleven får undervisning i.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.

13 § I årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skriftliga individuella utvecklingsplaner i grundskolan.

Det första stycket ändras på så sätt att läraren ska upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan för varje elev i årskurs 1–5 vid ett av utvecklingssamtalen under läsåret. Detta innebär dels att läraren i nu aktuella årskurser bara behöver upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan per år och elev i stället för två utvecklingsplaner, dels att kravet på att läraren ska upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner för elever i årskurs 6–9 tas bort.

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.

11 kap.

15 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

I paragrafen anges vad som gäller i fråga om utvecklingssamtal i grundsärskolan.

Ändringarna motsvarar de som har gjorts i 10 kap. 12 §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.

16 § 1 *Årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan*

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skriftliga individuella utvecklingsplaner i årskurs 1–5 i grundsärskolan.

Paragrafen ändras så att den får motsvarande utformning som 10 kap. 13 §. Detta innebär dels att läraren i nu aktuella årskurser bara behöver upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan per år och elev istället för två utvecklingsplaner, dels att regleringen avseende skyldigheten att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner i årskurs 6–9 har flyttats och regleras i en ny paragraf, 16 a §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.

16 a § 1 *Årskurs 6–9 ska läraren, om eleven läser ett ämnesområde eller ett ämne som eleven eller vårdnadshavaren inte begär betyg i, en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan*

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i ämnesområdet eller ämnet, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnesområdet eller ämnet.

Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även i andra fall än vad som följer av första stycket och även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om skriftliga individuella utvecklingsplaner i årskurs 6–9 i grundsärskolan.

Av första stycket framgår att läraren i årskurs 6–9 vid ett av utvecklingssamtalen ska upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan för elever som läser ämnesområden. Betyg sätts inte i ämnesområden. En utvecklingsplan ska även upprättas vid ett av utvecklingssamtalen om eleven läser ämnen som eleven eller elevens vårdnadshavare, i enlighet med 19 eller 21 §§, inte begär betyg i. Utvecklingsplanen ska enbart omfatta dessa ämnesområden eller ämnen. Om eleven eller elevens vårdnadshavare begär betyg ska det inte upprättas någon utvecklingsplan.

I andra stycket anges att det är rektor som fattar beslut om utformningen av den information som ges i utvecklingsplanen.

Av tredje stycket följer att det inte finns något hinder mot att ge skriftlig information även i andra fall än när en elev läser ämnesområden eller när betyg inte begärs, om det anses befogat. Inte heller finns det något hinder mot att ge skriftlig information vid annat tillfälle än vid ett utvecklingssamtal.

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.

12 kap.

1 § I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–13 a §§),
- bestämmelser om betyg (14–23 §§), och
- bestämmelser om huvudmannens skyldigheter i särskilda fall (24–26 §§).

I paragrafen beskrivs innehållet i kapitlet.

Paragrafen ändras på så vis att 13 a § läggs till eftersom sistnämnda paragraf är ny.

12 § Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas *samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen*. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

I paragrafen anges vad som gäller i fråga om utvecklingssamtal i specialskolan.

Ändringarna motsvarar de som har gjorts i 10 kap. 12 §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.

13 § I årskurs 1–6 ska läraren *en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen*, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skriftliga individuella utvecklingsplaner i årskurs 1–6 i specialskolan.

Paragrafen ändras så att den får motsvarande utformning som 10 kap. 13 §. Detta innebär dels att läraren i nu aktuella årskurser bara behöver upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan per år och elev istället för två utvecklingsplaner, dels att regleringen avseende skyldigheten att upprätta skriftliga individuella utvecklingsplaner i årskurs 7–10 har flyttats och regleras i en ny paragraf, 13 a §.

I *första stycket* förtydligas att omdömen om elevens kunskapsutveckling inte bara ska ges i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, utan också i förhållande till kunskapskraven i ämnesområden. Detta grundar sig på att det inom

specialskolan kan förekomma utbildning inom såväl ämnen som ämnesområden.

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.

13 a § *I årskurs 7–10 ska, om grundsärskolans kursplaner tillämpas och om eleven läser ett ämnesområde eller ett ämne som eleven eller vårdnadshavaren inte begär betyg i, läraren en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen i en skriftlig individuell utvecklingsplan*

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i ämnesområdet eller ämnet, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnesområdet eller ämnet.

Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även i andra fall än vad som följer av första stycket och även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om skriftliga individuella utvecklingsplaner i årskurs 7–10 i specialskolan om grundsärskolans kursplaner tillämpas.

Av första stycket framgår att läraren i årskurs 7–10 vid ett av utvecklingssamtalen ska upprätta en skriftlig individuell utvecklingsplan för elever som läser ämnesområden. Betyg sätts inte i ämnesområden. En utvecklingsplan ska även upprättas vid ett av utvecklingssamtalen om eleven läser ämnen som eleven eller elevens vårdnadshavare, i enlighet med 14 § tredje stycket och 11 kap. 19 §, inte begär betyg i. Utvecklingsplanen ska enbart omfatta dessa ämnesområden och ämnen. Om eleven eller elevens vårdnadshavare begär betyg ska det inte upprättas någon utvecklingsplan.

I andra stycket anges att det är rektor som fattar beslut om utformningen av den information som ges i utvecklingsplanen.

Av tredje stycket följer att det inte finns något hinder mot att ge skriftlig information även i andra fall än när en elev läser ämnesområden eller när betyg inte begärs, om det anses befogat. Inte heller finns det något hinder mot att ge skriftlig information vid annat tillfälle än vid ett utvecklingssamtal.

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.

13 kap.

12 § *Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.*

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

I paragrafen anges vad som gäller i fråga om utvecklingssamtal i sameskolan.

Ändringarna motsvarar de som har gjorts i 10 kap. 12 §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.

13 § I årskurs 1–5 ska läraren *en gång per läsår*, vid ett av *utvecklingssamtalen*, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skriftliga individuella utvecklingsplaner i sameskolan.

Ändringarna motsvarar de som har gjorts i 10 kap. 13 §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.

Sammanfattning av departementspromemorian Tid för undervisning – lärares arbete med skriftliga individuella utvecklingsplaner (Ds 2013:23)

I departementspromemorian föreslås att skriftliga individuella utvecklingsplaner i årskurs 1–5 (1–6 för specialskolan) upprättas en gång per läsår, i samband med ett av utvecklingssamtalen, i stället för varje termin. Dessutom föreslås att kravet på skriftliga individuella utvecklingsplaner avskaffas i årskurs 6–9 i grundskolan och i årskurs 6 i sameskolan samt i grundsärskolans årskurser 6–9 och i specialskolans årskurser 7–10 i de ämnen där betyg sätts.

Uppdraget och genomförandet

Uppdraget innebär att se över hur lärarnas administrativa arbete kan minskas och förenklas, samtidigt som uppföljningen av varje elevs kunskapsutveckling och behov av stöd säkerställs. Det ska slutredovisas under hösten 2013. I denna departementspromemoria görs en delredovisning som berör skriftliga individuella utvecklingsplaner.

Förslagen i departementspromemorian har tagits fram av en arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet. Som stöd i genomförandet har arbetsgruppen haft kontakter med referensgrupper, gjort skolbesök och intervjuat skolchefer.

Kartläggning, analys och slutsatser

En del i uppdraget är att kartlägga och analysera lärares samlade arbetsuppgifter, och hur arbetsuppgifterna har förändrats över tid. Arbetsgruppen har gått igenom ett antal studier och rapporter som visar att lärares arbetsuppgifter har ökat över tid. Bilden bekräftas också av referensgrupperna och deltagarna vid skolbesöken. Ökningen handlar bland annat om fler uppgifter kopplade till dokumentation och till uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling.

Arbetsgruppen har också kartlagt och analyserat lärares arbete med elevers kunskapsutveckling. Denna kartläggning har gjorts utifrån de bestämmelser som reglerar lärares information, kommunikation och dokumentation av elevers kunskapsutveckling. En stor del av lärares information, kommunikation och dokumentation utgörs av utvecklingssamtal och skriftliga individuella utvecklingsplaner. Därför har arbetsgruppen kartlagt den reglering som berör dessa områden och hur regleringen har förändrats över tid. Dessutom har arbetsgruppen kartlagt omfattningen av lärares arbete med skriftliga individuella utvecklingsplaner utifrån olika studier och rapporter.

Genom att följa hur regleringen av utvecklingssamtal och skriftliga individuella utvecklingsplaner har ändrats kan man se en ökning av lärares arbetsuppgifter när det gäller att skriftligt dokumentera elevernas kunskapsutveckling. De studier och rapporter som arbetsgruppen har tagit del av samt de personer som arbetsgruppen har träffat bekräftar denna bild. Såväl studierna och rapporterna som personerna anger att

arbetet med skriftliga individuella utvecklingsplaner har lett till en ökad arbetsbelastning för lärarna. Bilaga 1

Förslag och bedömningar

Enligt nuvarande bestämmelser ska utvecklingssamtal genomföras minst en gång per termin. I samband med utvecklingssamtalet ska skriftliga individuella utvecklingsplaner upprättas. Arbetsgruppen föreslår att en skriftlig individuell utvecklingsplan i årskurs 1–5 (1–6 för specialsolan) upprättas en gång per läsår, i samband med ett av utvecklingssamtalen, i stället för varje termin. I årskurs 6–9 i grundskolan och i årskurs 6 i sameskolan föreslår arbetsgruppen att kravet på skriftliga individuella utvecklingsplaner avskaffas. I grundsärskolans årskurser 6–9 och i specialsolan årskurser 7–10 föreslår arbetsgruppen att kravet på skriftliga individuella utvecklingsplaner avskaffas i de ämnen där betyg sätts. När betyg inte sätts ska läraren, en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling.

Genom ovanstående förslag om skriftliga individuella utvecklingsplaner minskas dokumentationsskyldigheten och därmed lärarnas arbetsbelastning. Det kan frigöra mer tid för undervisningen och medföra en ökad kvalitet i den obligatoriska dokumentationen. Arbetsgruppen anser att den obligatoriska dokumentationen kan minskas av bland annat följande skäl:

- Att betyg, från och med läsåret 2012/2013, ska sättas varje termin redan från årskurs 6, i stället för som tidigare från årskurs 8.
- Att den nya betygsskalan har sex steg i stället för den tidigare som hade tre. En mer detaljerad betygsskala ger tydligare information om elevens kunskapsutveckling.
- Att de nya kursplanerna är mer detaljerade och mer nationellt styrda.
- Att nationella prov har införts i årskurs 3 samt att det finns nationella prov i fler ämnen än tidigare i årskurs 6 och 9.
- Att det finns andra bestämmelser som reglerar lärares information till och kommunikation med elever och föräldrar, till exempel bestämmelser om utvecklingssamtal, fortlöpande information och information om skälen för betygen.
- Att lärare även fortsättningsvis kommer att behöva dokumentera elevernas kunskapsutveckling och kommunicera om den med eleverna i det dagliga arbetet samt att lärare inför ett utvecklingssamtal fortfarande måste lämna information om elevens kunskapsutveckling i lärarens ämnen, och om hur eleven kan utvecklas vidare, till den lärare som håller i utvecklingssamtalet.

När det gäller utformningen av den skriftliga information som ges i utvecklingsplanen i årskurs 1–5 föreslår arbetsgruppen ingen ändring av rådande förhållande att rektorn ska besluta om den. Utformningen av de skriftliga individuella utvecklingsplanerna varierar, enligt arbetsgruppens

erfarenheter, i stor utsträckning. För att underlätta arbetet med utformningen av utvecklingsplanerna, för att öka rättssäkerheten för eleverna och för att informationen om elevens kunskapsutveckling ska bli tydligare anser arbetsgruppen att Skolverket bör ges i uppdrag att revidera sina allmänna råd om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen. I reviderade allmänna råd kan exempel, i form av mallar för utformningen, ingå.

Mot bakgrund av ovanstående förslag om skriftliga individuella utvecklingsplaner anser arbetsgruppen även att bestämmelsen om utvecklingssamtal behöver justeras. För att stärka och tydliggöra informationen om elevens fortsatta utveckling är det nödvändigt att utvecklingssamtalet behandlar de insatser som behövs för utvecklingen. För att kunna diskutera framåtsyftande insatser om elevens kunskapsutveckling behövs en utvärdering av hur eleven ligger till i förhållande till kunskapskraven. Utvecklingssamtalet ska, enligt nuvarande bestämmelser, behandla hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen. Arbetsgruppen anser att det tydligt ska framgå att utvecklingssamtalet fortsättningsvis även ska behandla de insatser som behövs för elevens fortsatta utveckling samt att innehållet i utvecklingssamtalet också ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till kunskapskraven. Arbetsgruppen föreslår därför att detta kommer till uttryck i lagtexten.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Häri genom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att 10 kap. 12–13 §§, 11 kap. 15–16 §§, 12 kap. 1 och 12–13 §§ samt 13 kap. 12–13 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 11 kap. 16 a § och 12 kap. 13 a § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

12 §

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklings- samtalsamtal om hur elevens kunskaps- utveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklings- samtalsamtal om hur elevens kunskaps- utveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas *samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.* Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till *kunskapskraven och läroplanen.*

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 §

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

I årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

11 kap.

15 §

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas *samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.* Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till *kunskapskraven och* läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

16 §

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

I årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

16 a §

I årskurs 6–9 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller

ämnesområden som eleven får undervisning i. Detta gäller dock inte i de ämnen där betyg sätts.

Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

12 kap.

1 §

<p>I detta kapitel finns</p> <ul style="list-style-type: none"> - allmänna bestämmelser (2–13 §§), - bestämmelser om betyg (14–23 §§), och - bestämmelser om huvudmannens skyldigheter i särskilda fall (24–26 §§). 	<p>I detta kapitel finns</p> <ul style="list-style-type: none"> - allmänna bestämmelser (2–13 a §§),
--	---

12 §

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklings-samtal om hur elevens kunskaps-utveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklings-samtal om hur elevens kunskaps-utveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas *samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.* Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till *kunskapskraven och* läroplanen.

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 §

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn

I årskurs 1–6 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen *eller ämnesområden* som eleven får undervisning i, och

beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

13 a §

I årskurs 7–10 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i. Detta gäller dock inte i de ämnen där betyg sätts.

Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

13 kap.

12 §

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen.

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas *samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.* Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till *kunskapskraven och läroplanen.*

Utvecklingssamtal ska i vissa fall resultera i ett sådant åtgärdsprogram som avses i 3 kap. 9 §.

13 §

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan

I årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Denna lag träder ikraft den 19 november 2013.

Förteckning över remissinstanser avseende promemorian

Efter remiss har yttranden över departementsskrivelsen avgetts av Kammarrätten i Sundsvall, Förvaltningsrätten i Växjö, Regelrådet, Statskontoret, Statistiska centralbyrån, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam), Barnombudsmannen, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Statens skolverk, Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sameskolstyrelsen, Skolväsendets överklagandenämnd, Göteborgs universitet, Malmö högskola, Barn- och elevombudet, Diskrimineringsombudsmannen, Arjeplogs kommun, Bjurholms kommun, Gotlands kommun, Gävle kommun, Göteborgs kommun, Jönköpings kommun, Laholms kommun, Linköpings kommun, Luleå kommun, Malmö kommun, Piteå kommun, Stockholms kommun, Sundsvalls kommun, Uppsala kommun, Vilhelmina kommun, Växjö kommun, Örebro kommun, Sveriges Kommuner och Landsting, Västbergskolan AB, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Sveriges Skolledarförbund, Synskadades Riksförbund, Hörselskadades Riksförbund, Riksföreningen för skolsköterskor samt Sveriges Vägledarförening.

Följande remissinstanser har avgett spontana yttranden: Riksförbundet FUB - För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, Dyslexiförbundet FMLS, Föräldraföreningen Talknuten samt Riksförbundet för Social samt Mental Hälsa (RSMH).

Följande remissinstanser har beretts tillfälle att yttra sig, men har förklarat sig avstå eller har inte inkommit med yttrande: Riksdagens ombudsmän, Länsstyrelsen i Blekinge län, Lärarnas ansvarsnämnd, Universitetskanslersämbetet, Högskolan i Gävle, Arbetsgivarverket, Sametinget, Grums kommun, Götene kommun, Höörs kommun, Katrineholms kommun, Lidköpings kommun, Ljusdals kommun, Ludvika kommun, Nybro kommun, Salems kommun, Sotenäs kommun, Svalövs kommun, Sätters kommun, Upplands Väsby kommun, Vittra AB, Pysslingen Förskolor och Skolor AB, Kunskapsskolan i Sverige AB, Friskolornas riksförbund, Almega, Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Landsorganisationen i Sverige (LO), Svenska kommunalarbetsförbundet, Sveriges Elevkårer, Sveriges elevråd, Föräldraalliansen Sverige, Riksförbundet Hem och Skola, Handikappförbunden, Svenska barnläkarföreningen, Svenska Skolläkarföreningen samt Sveriges Skolkuratorers Förening.